

Under 2022 fick naturum Vattenriket utmärkelsen Star Wetland Center Award

Naturum Vattenriket 2022

Verksamhetsberättelse

Karin Magntorn

Innehåll

Sammanfattning	3
Besökare 2022	4
Publika aktiviteter	5
Pedagogisk verksamhet.....	8
Utställningen	9
Övrig utveckling.....	10
Läs mer	11

Sammanfattning

Naturum Vattenriket är besökscenter i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike och visar vägen ut till Vattenrikets besöksplatser och rika natur. Naturum vänder sig till en bred målgrupp och inträdet är gratis. Vi arbetar utifrån Naturvårdsverkets riktlinjer med värdeorden tillgängligt, välkomnande och inspirerande. Vi arbetar också utifrån Biosfärområdets Handlingsprogram där naturum utgör en viktig del inom de olika utpekade fokusområdena.

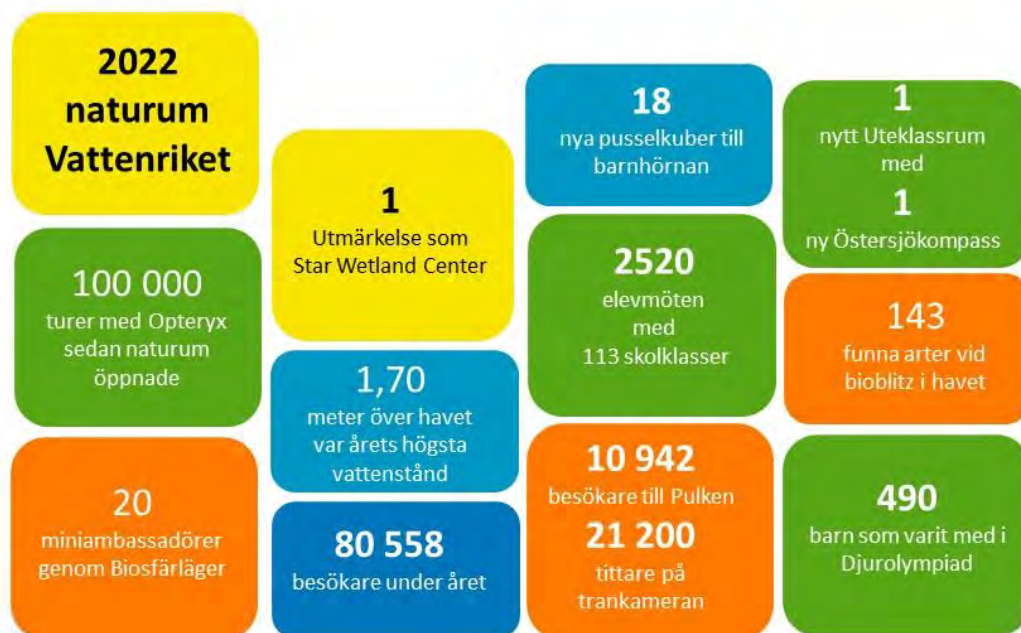
År 2022 var inledningsvis fortfarande präglad av coronapandemin med restriktioner. Successivt kunde naturum öppna upp för fler besökare och besökarna återvände också i allt högre utsträckning under året. Besöksantalet landade på 80 558 besökare.

Vi har också äntligen kunnat erbjuda programpunkter på samma sätt som tidigare år. Under året fanns 574 programpunkter med i naturums program.

Vårt tema för året har varit *havet*. Både i naturums program, i den pedagogiska verksamheten och i utställningen fick havet stort utrymme.

Några stora roliga resultat från året är:

- ❖ Under året lanserades **Östersjökompassen**, ett verktyg för att undersöka ekosystemtjänster, och **Uteklassrum Östersjön**.
- ❖ **Nosabyskolans bild- och formklasser** förvandlade naturums hörsal till en spännande undervattensvärld i papier maché på höstlovet.
- ❖ Vi firade Opteryx som gick sin **ettthundratusende åktur** under året.
- ❖ I anslutning till mötet COP 14 i Geneve fick naturum Vattenriket utmärkelsen **Star Wetland Center Award** som ett av världens 23 bästa besökscenter för våtmarker.

Besökare 2022

Naturum hade före pandemin runt 100 000 besökare årligen. Under pandemiåren mer än halverades antalet besökare. År 2022 var inledningsvis fortfarande präglad av coronapandemin med restriktioner för besöksantal under första månaderna. Successivt kunde naturum öppna upp för fler besökare- och besökarna återvände också i allt större utsträckning. Under året kom 80 558 besökare till naturum. Även om totalantalet blev något lägre än år 2019 var juli månad den fjärde mest välbesökta i naturums historia.

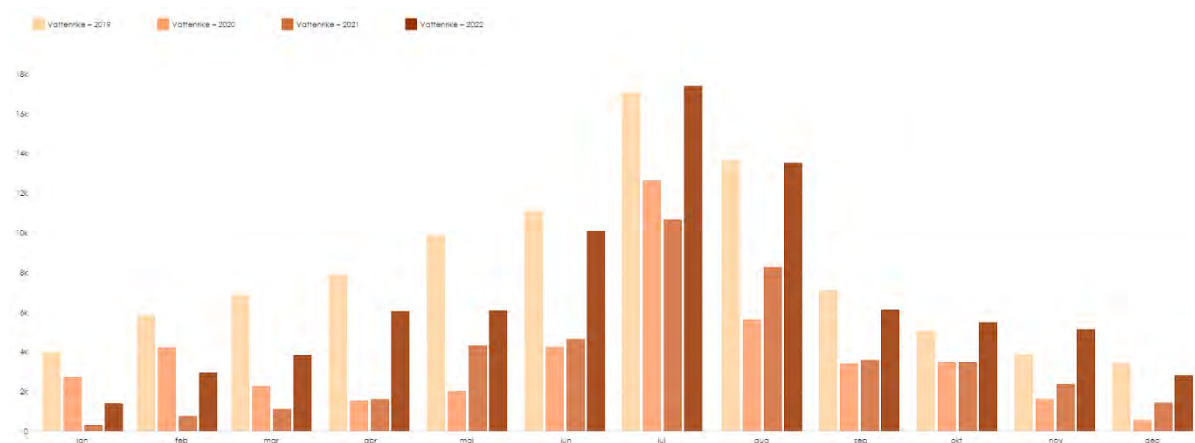
Många utländska gäster har åter hittat till området vilket märks både inne på naturum och på parkeringen som stundtals var fylld av tyska, belgiska och danska husbilar.

År 2022: 80 558

År 2021: 42 299

År 2020: 44 080

År 2019: 95 422

Besöksantal på naturum i jämförelse med åren 2019, 2020, 2021. De mörkaste staplarna är år 2022.

Besökarna har också varit flitiga på att recensera naturum på Google. Naturum har nu över 1550 recensioner och ett medelbetyg på 4,4 i en femgradig skala.

Några trevliga nytillkomna recensioner från 2022.

- ❖ *En underbar miljö där man kan hämta kraft av naturen. Vatten, underbar natur och stad i samklang.*
- ❖ *Jättehärligt ställe för barn och vuxna i alla åldrar.*
- ❖ *Underbart lyckad arkitektur, imponerande 👍👍👍*
- ❖ *En helt igennem fantastisk oplevelse. Caféen på første sal havde lækre menuer og en storslået udsigt.*
- ❖ *Very nice an informative exhibition with a lot of fun games and experiments. The perfect stop for a rainy day*
- ❖ *SUPER service dejligt område interessant og underholdende simulator for børn og barnlige sjæle*
- ❖ *Great visitor center for the wetlands biosphere surrounding Christianstad. Lots of interactive and passive information, and I can recommend the opteryx ride!*
- ❖ *Detta fantastiska naturum, mina gäster älskar när jag tar med dem till Kristianstads pärla!*

Publika aktiviteter

Under året har naturum kunnat erbjuda 574 programpunkter som lockat över 17 000 deltagare. Som vanligt har vi eftersträvat en stor bredd i programmet för att det ska finnas något för alla. Ett alldeles nytt inslag i år var den stora Bioblitzen som vi genomförde vid havet den 22 maj. Den lockade runt 300 besökare och ledde till att vi hittade 143 arter under ytan.

Februari: Havsolympiad

Under februarilövet kom över 300 barn till vår Havsolympiad. Där tävlade de mot tångräkor och spättor och andra djur från havet. Under februarilövet hade vi också programpunkten "bygga bo"- denna gång åt fladdermöss. Den aktiviteten var del i Biosfärkontorets LONA projekt.

Mars: Trankalas vid Pulken

Efter två års restriktioner kunde tranornas Bed and Breakfast äntligen slå upp dörrarna på vid gavel för både tranor och besökare vid Pulken. Det blev en härlig tranfest! Totalt kom 10 942 besökare till Pulken när vi hade Tranvårdar på plats. Ett viktigt inslag var att vi med kort varsel kunde erbjuda ukrainsk guide på plats vid trankalaset.

April: Naturligtvis med yoga

Under våren erbjöd vi upplevelser med naturvägledare och yogaledare vid tre av Vattenrikets besöksplatser. Vi kallade programpunkten för "naturligtvis med yoga". Det var både kunskapsrikt och upplevelserikt, precis som det ska vara.

Maj: Bioblitz vid havet

Söndagen den 22 maj firade Vattenriket Biologiska mångfaldens dag med en bioblitz i havet vid Snickarhaken i Åhus. I ängar av ålgräs och skogar av blåstång gömde sig allt från tångräkor till tobis och torsk. Tillsammans hittade dykare, experter, familjer och scouter 143 arter. Runt 300 besökare kom till havet.

Juni: Musik i redet

Äntligen kunde vi fira nationaldagen "som vanligt" med Händels Watermusic framfört av Christianstad Symfoniker. Synd bara att vädermakterna tog det väldigt bokstavligt. Samtidigt som de vackra tonerna flödade ut öste regnet ner!

Juli: Havet, havet, havet

Som en del i temat havet flyttade naturum till Snickarhaken vid tio tillfällen. Här utforskade vi livet under ytan med håvar, vattenkikare och vadarbyxor tillsammans med många stora och små. Våra feriearbetare var med och ledde aktiviteterna under en hel vecka vid havet.

Juli: Livet på Lillö

Besöksplatsen Lillö var en gång i tiden en ståtlig borg där traktens mäktigaste familjer bodde. Under sommaren blåste vi liv i borgen vid tre tillfällen med berättelser om krig, makt, glädje och överdådiga gillen. Det var en av naturvägledarna som ledde aktiviteten.

September: Tångsafari

Vid tre tillfällen under tidig höst kunde man upptäcka tångens spännande värld med naturvägledarna.

Tillsammans begav sig gruppen ut i vadarbyxor och bekantade sig med tångräkor, småfiskar och fick lära känna blåstångens speciella kärleksliv. Programpunkten var väldigt lyckad och återkommer även 2023.

Oktober: Skogsbad

Hösten är skogens tid och vi ordnade fyra skogsbad till Vattenrikets fina skogar. Tillsammans fick besökarna uppleva skogens lugnande verkan i en varierad vandring med stopp för sinnesövningar. Dessa skogsbad är en viktig del i vårt arbete att visa på naturens lugnande verkan.

November: Biosfär 2022

Sista måndagen i november hölls den årliga konferensen Biosfär 2022 på naturum. Vårt tema havet sköljde som salta vågor genom programmet. Deltagarna fick höra hur Hanöbukten mår, om förändringar i växtplankton och tips på hur vi kan nyttja havets ekosystemtjänster på ett hållbart sätt.

December: Kören Trekvalt

Naturums hörsal fylldes med körsång till andre advent. I år var det sagan Kajsa Kavat som var den röda tråden genom körsången. Sagofarbror Erik läste sagan och kören illustrerade med sina sånger.

Pedagogisk verksamhet

Även om året började med restriktioner har vi kunnat genomföra den pedagogiska verksamheten som planerat. Totalt sett har naturvägledare och naturpedagoger mött 115 elevgrupper med sammanlagt 2551 elever under året. Det är fler än före pandemin.

Under årets första månader kunde vi erbjuda ytterligare grupper att komma till naturum i form av aktiviteten *naturkul*. Det var en aktivitet riktad mot förskolegrupper och skolklasser från yngre årskurser. Det blev full fart med knoppar, djurskelett och vinterfåglar under januari och februari. Lite senare under våren mötte naturpedagogerna många skolklasser vid Pulken för att sen träffa många klasser vid Uteklassrum Östersjön i Åhus.

Ett stort fokus under året har varit att prova ut materialet till Uteklassrum Östersjön och verktyget Östersjökompassen. Det har inneburit att många skolgrupper varit vid Snickarhaken och undersökt havet med naturpedagogen, allt från lägre årskurser till gymnasiet.

Gigantiska tångmärlor, sandräkor och spiggar. Under höstlovet förvandlades naturums hörsal till en spännande undervattensvärld. Utställningen var resultatet av ett samarbete mellan Nosabyskolans bild- och formklasser och naturum Vattenrikets pedagoger. Tillsammans undersökte de livet under ytan vid Uteklassrum Östersjön och byggde sedan upp den fantastiska utställningen.

Tjugo deltagare mellan 10-12 år fick vara med på årets Biosfärläger som hade temat Hav och land. Som vanligt fick de vara med om både upplevelser i den fina naturen och spännande möten med intressanta människor som använder naturen i Vattenriket.

Utställningen

Varje år gör vi förändringar i utställningen på naturum Vattenriket. Det handlar både om förändringar i den fasta utställningen och om att ta in tillfälliga utställningar. I år har havet genomsyrat även utställningsarbetet.

Längst bak i naturums hörsal byggde vi upp en spännande havshörna med Östersjöakvarium, spännande havsfynd i Makroliten och en lekvänlig spätta i storformat på golvet. Akvariet fylldes med fynd från havet. Hela året kunde besökarna glädja sig åt en tångsnälla som slingrat sig runt ålgräset.

I stora utställningen fick barnhörnan också gå under ytan. En ny havsvepa och pusselkuber kom på plats. Pusselkuberna har varit väldigt uppskattade och vi gjorde därefter ännu en version med svampar till hösthörnan.

Den fantastiska åkmaskinen Opteryx gick sin 100 000:de tur i september. Vi firade med att premiärvisa en ny version på första filmen: Å och äng. Vi har låtit naturfilmaren Patrik ta om alla scenerna med drönare så att man nu möter en helt uppdaterad version av Kristianstad från ovan.

Även butiken fick en ordentlig uppgradering under året och genomsyras av havstemat. I år kunde besökarna köpa allt från miljövänlig tvål för havsbaden till fina brickor med tångmotiv.

Övrig utveckling

Fredagen den 3 juni invigdes naturlekstigen "Grodleken" som erbjuder rörelse och kunskap om naturen på samma gång. Det är naturvägledare och naturpedagog från naturum Vattenriket som tagit fram innehållet till Grodlekens fem stationer.

Under sommaren visades utställningen *Östersjön från sött till salt* av fotografen och biologen Johan Hammar i parken intill Aosehus i Åhus. Utställningen invigdes på Världsmiljödagen den 5 juni och kunde komma till stånd med hjälp av bidrag från Naturvårdsverket och WWF-projektet Återskapa Östersjöns livskraft.

Sedan invigningen i maj 2019 har Utemuseum Årummet varit ett populärt besöksmål i naturums närområde. I september brann Utemuseum Årummet ner till grunden. Det bestämdes snabbt att det skulle byggas upp igen. I slutet på året påbörjades saneringen.

I november i anslutning till Cop-14 mötet i Genève fick naturum Vattenriket utmärkelsen Star Wetland Center Award som ett av världens bästa besökscenter för våtmarker. Utmärkelsen är ett nytt pris för att visa på bästa praxis inom ekoturism, kommunikation och utbildning kring våtmarker och vatten.

Läs mer

Naturkul väcker intresset för naturen: <https://vattenriket.kristianstad.se/naturkul-vacker-intresset-for-naturen/>

Tranfesten tillbaka efter pandemin:

<https://vattenriket.kristianstad.se/tranfesten-vid-pulken-tillbaka/>

Vattenrikets första Bioblitz- lyckad artjakt i havet:

<https://vattenriket.kristianstad.se/vattenrikets-forsta-bioblitz-lyckad-artjakt-i-havet/>

Grodleken lockar till rörelse och nyfikenhet:

<https://vattenriket.kristianstad.se/grodleken-lockar-till-rorelse-och-nyfikenhet/>

Östersjön- från sött till salt visar livet i havet:

<https://vattenriket.kristianstad.se/ostersjon-fran-sott-till-salt-visar-livet-i-havet/>

Östersjökompassen gör havets ekosystemtjänster lättare att förstå:

<https://vattenriket.kristianstad.se/ostersjokompassen-gor-havets-ekosystemtjanster-lattare-att-forsta/>

Upplev havets varelser på naturum på höstlovet

<https://vattenriket.kristianstad.se/upplev-havets-varelser-pa-naturum/>

Internationell utmärkelse för naturum Vattenriket

<https://vattenriket.kristianstad.se/internationell-utmärkelse-for-naturum-vattenriket/>

Kristianstads
kommun

